

Transparență și obiectivitate
în administrarea
cercetării din România

Probleme constatate în cadrul competiției de proiecte de cercetare-dezvoltare complexe (CEEX), sesiunea 2006

Asociația Ad Astra a cercetătorilor români
www.ad-astra.ro

1. Introducere

Programul Cercetare de Excelență (CEEX)¹ este principalul program prin care s-au finanțat, în ultimii 2 ani, proiectele de cercetare-dezvoltare din România. Programul este administrat de Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (ANCS) și are în 2006 un buget de 481 milioane lei noi. Principala componentă a acestui program este modulul 1, proiecte de cercetare-dezvoltare complexe, care beneficiază în 2006 de 68% din bugetul CEEX (aproximativ 327 milioane lei sau 93 milioane euro), din care 72 milioane lei sunt destinate proiectelor noi. Proiectele de cercetare-dezvoltare complexe pot beneficia de o finanțare de până la 1,5 milioane lei (aproximativ 429.000 euro) și pot avea o durată de maximum 28 de luni.

Acest document își propune să sintetizeze problemele apărute în competiția de proiecte CEEX, modulul 1, sesiunea 2006, pe baza informațiilor făcute publice de ANCS, respectiv cele furnizate voluntar de unii directori de proiecte și evaluatori, prin publicarea lor pe site-ul <http://www.ad-astra.ro/phare/ceex/>. Răspunzând apelului asociației Ad Astra, difuzat în rândul tuturor persoanelor din baza de date Ad Astra și preluat apoi de câteva forumuri online, 39 de directori de proiect și evaluatori au publicat pe acest site, în perioada 26 iunie – 12 iulie 2006, informații despre problemele întâlnite.

¹ <http://www.mct-excelenta.ro/>

La această competiție s-au depus 2.367 de proiecte, dintre care 2.340 au fost declarate eligibile administrativ.

2. Tratatul preferențial sau discriminatoriu acordat unor proiecte

2.1. Evaluarea sumară a unor proiecte

În urma publicării de către ANCS a rezultatelor preliminare, directorii de proiect au avut posibilitatea de a depune contestații. Conform ANCS, „au fost depuse un număr de 917 contestații, ce au fost analizate de către o Comisie de analiză și soluționare a contestațiilor.” Contestațiile au putut fi depuse până în 26 iunie, ora 17, iar rezultatele finale ale competiției, obținute în urma analizei contestațiilor, sunt marcate cu data de 30 iunie, ora 16. Presupunând că în cele 4 zile cât a durat analiza contestațiilor s-a lucrat 10 ore pe zi, fără pauză, rezultă că s-a rezolvat câte o contestație la mai puțin de 3 minute, ceea ce sugerează tratarea superficială a contestațiilor.

În urma analizei contestațiilor s-a schimbat punctajul a 59 de proiecte. Lista lor este prezentată în anexă. Dintre aceste proiecte, 51 erau inițial considerate „neeligibile tehnico-științific”, nefiind deci notate, cel puțin de către evaluatorul care a stabilit inițial neeligibilitatea lor. Conform regulamentului, „Dacă în urma evaluării eligibilității proiectelor, unul dintre criteriile de eligibilitate nu a fost îndeplinit, procesul de evaluare se oprește și proiectul este declarat nefinanțabil. În această situație, fișa de evaluare individuală nu se mai completează. În situația în care o propunere de proiect nu este declarată eligibilă/neeligibilă în unanimitate de cei 3 experți, starea finală a proiectului va fi stabilită în faza evaluării în panel (etapa de consens)”. Pentru a li se fi acordat un punctaj, ar fi trebuit ca aceste proiecte să fie evaluate din nou. Având în vedere că evaluarea inițială a proiectelor a durat peste 3 luni, cu depășiri repetate ale calendarului stabilit inițial, este puțin probabil că pentru cele 51 de proiecte s-a putut face o evaluare regulamentară în doar 5 zile, ceea ce sugerează tratarea diferențiată a acestor proiecte față de celelalte și / sau posibila încălcare a regulamentului concursului.

Dintre proiectele la care s-a schimbat punctajul în urma contestațiilor, 9 proiecte au dobândit un punctaj care permite finanțarea lor. Dintre aceste proiecte, majoritatea au ca directori personalități cu funcții importante în diferite instituții ale statului (vedeți anexa).

Deși rezultatele finale ale evaluării, inclusiv în urma analizei contestațiilor, au fost stabilite în 30 iunie, ANCS a comunicat că „directorii de proiecte ce au depus contestații, vor primi răspuns individual, până la data de 15.07.2006”. Având în vedere că evaluarea proiectelor și comunicarea cu directorii de proiect se face electronic, această întârziere în comunicarea răspunsurilor la contestații sugerează că redactarea și motivarea răspunsurilor se face ulterior stabilirii rezultatelor contestațiilor. Mai mulți directori de proiect nu au primit răspunsurile la contestații până la data stabilită.

2.2. Distribuție problematică a punctajelor

Conform regulamentului competiției, o propunere de proiect trebuia evaluată de minimum 3 evaluatori, și notele puteau fi numere întregi sau numere cu jumătăți de punct (de forma XX,50). Dacă există 3 evaluatori, prin medierea celor 3 note poate rezulta un număr de forma XX,00, XX,33, XX,67 (când suma notelor este un număr întreg) sau XX,17, XX,50, XX,83 (când suma este de forma XX,50). Punctajele rezultate în urma evaluării sunt de forma XX,00, XX,33 sau XX,67, ceea ce arată că punctajele fracționare au rezultat din împărțirea la 3 a unor numere întregi. În acest caz, ar fi trebuit ca probabilitatea de a obține cele 3 cazuri (XX,00, XX,33 sau XX,67) să fie aproximativ aceeași. În realitate, există un număr mult mai mare decât cel normal de cazuri în care notele finale sunt numere întregi. Tabelul de mai jos prezintă repartiția punctajelor finale ale proiectelor eligibile:

Tip punctaj	Număr proiecte	Procent proiecte
XX,00	1401	64%
XX,33	443	20%
XX,67	354	16%

Această repartiție sugerează că la aproximativ 31% din proiecte nota a fost acordată printr-o procedură diferită de notarea de către 3 evaluatori și medierea notelor, sau că nota a fost modificată ulterior evaluării. Conform informațiilor furnizate de unul din evaluatori (Bogdan Constantinescu de la Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară H. Hulubei), nu este posibil ca această situație să apară ca urmare a procedurilor de stabilire inițială a consensului în panelurile de evaluare a proiectelor în care evaluarea se face online. În aceste cazuri, evaluatorii au la dispoziție toate cele 3 fișe de evaluare, nu cunosc identitatea celorlalți evaluatori, și au posibilitatea de a stabili consensul doar prin trimiterea unui singur mesaj de argumentare sau schimbare a notei. Raportorul stabilește nota prin medierea celor 3 noi note. Nu este deci posibilă negocierea față în față pentru stabilirea unei note finale. Regulamentul menționează că “dacă diferența între cele 3 evaluări este mai mare sau egală cu 10 pct., cei trei evaluatori trebuie să stabilească consensul (opinii și note comune privind evaluarea proiectului pentru fiecare criteriu în parte). După stabilirea consensului, raportorul trebuie să întocmească raportul de evaluare sintetizând opiniile stabilite de comun acord. În condițiile în care în panel nu există consens, propunerea de proiect este dată spre evaluare unui alt panel de evaluatori. Dacă nici în acest nou panel desemnat nu există consens, se va stabili o întâlnire a evaluatorilor la sediul MedC – ANCS.” Deci, doar în cazul în care două paneluri diferite cu câte 3 evaluatori diferiți nu au ajuns la consens era posibil, conform regulamentului, să se ajungă la negocierea față în față a notei.

Conform declarațiilor a doi evaluatori (Leandru-Gheorghe Bujoreanu de la Universitatea Tehnică Gh. Asachi și Bogdan Constantinescu de la Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară H. Hulubei), ANCS nu a comunicat evaluatorilor sau raportorului unui panel la care nu s-a ajuns la consens faptul că proiectul a fost acordat spre evaluare unui alt panel, creându-se astfel suspiciuni în rândul evaluatorilor privind modul în care s-a ajuns la nota finală a proiectului.

În histograma punctajelor preliminare ale proiectelor, prezentată mai jos, se observă prezența predominantă a notelor întregi, precum și distribuțiile diferite ale notelor întregi comparativ cu cele fracționare:

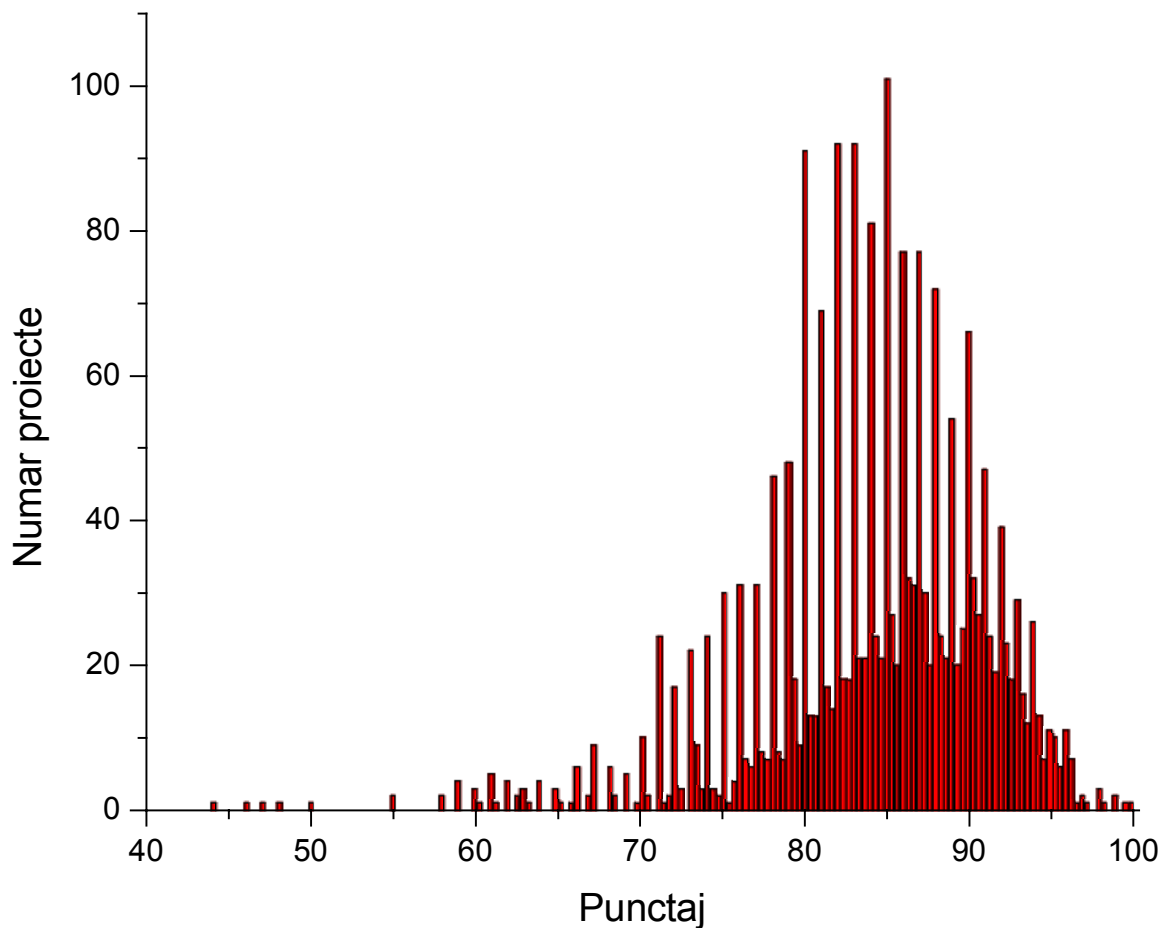

Figura 1. Distribuția punctajelor preliminare ale proiectelor evaluate la competiția CEEX, modulul 1, sesiunea 2006.

2.3. Nereguli în transmiterea fișelor de evaluare

Rezultatele preliminare ale competiției au fost publicate în 16 iunie, iar directorii de proiect au putut depune contestații până în 26 iunie, ora 17, după o prelungire de către ANCS a datei limite pentru depunerea contestațiilor “datorită numărului mare de

proiecte și a numeroaselor probleme referitoare la adresele de e-mail ale directorilor de proiecte, apărute în procesul de expediere a rapoartelor de consens”. Explicația dată pentru întârziere este puțin credibilă, deoarece rapoartele de consens (fișele de evaluare a proiectelor), ca și adresele email ale directorilor de proiect, erau în formă electronică, și deci trimiterea fișelor prin email se putea face automat, în câteva zeci de minute.

Mai mulți directori de proiect nu au primit fișele de evaluare înaintea datei limită până la care se puteau face contestații, în ciuda prelungirii acesteia, și nici chiar până în prezent. Exemple sunt: Gabriela Cârjă, Ana Aurelia Chirvase (proiect 2255), Simona Ciochin, Cristina Costache (10293, 10294), Matei Marcel Duda, Dumitru Dumitrescu (7020), Aura Mihai (1738), Ilie Petre (5740), Angela Vasilescu (3787). Trebuie subliniat că motivul nefuncționalității adreselor de email este exclus în majoritatea cazurilor, mulți dintre acești directori de proiect încercând repetat să semnaleze neprimirea fișelor și să le ceară organizatorilor.

Această situație a dezavantajat directorii de proiecte care nu au primit fișele de evaluare față de ceilalți, deoarece ei nu au putut aprecia justetea evaluărilor și deci nu au putut depune contestații dacă erau necesare, sau în cazul în care au depus contestații nu le-au putut argumenta.

Mai mulți directori de proiecte au protestat oficial către Președintele ANCS și au cerut decalarea suplimentară a termenului de depunere a contestațiilor cu durata de întârziere înregistrată la trimiterea rapoartelor de consens, însă acest demers nu a avut nici un ecou.

3. Neglijență în administrarea competiției

Proiectul cu numărul 926, având titlul “exxe”, a apărut pe lista proiectelor eligibile administrativ și pe lista cu rezultatele preliminare ale evaluării, cu 82 de puncte. Proiectul era de fapt doar o înregistrare de test făcută pe site-ul unde se făcea depunerea proiectelor. Ulterior, ANCS a recunoscut că "Proiectul cu numărul 926 nu a fost depus la sediul ANCS, deși se făcuse înregistrarea on-line în vederea depunerii. Dintr-o eroare de dactilografie, în lista afișată pe site a apărut acest proiect în locul proiectului 962 care a fost depus și evaluat, obținând 82 de puncte. Lista a fost reactualizată cu înregistrarea corectă a proiectului 962." Aceasta situație, în care greșeala a fost evidentă datorită titlului proiectului, atrage atenția că este posibil ca și în cazul altor proiecte să existe greșeli de dactilografie prin care unor proiecte să li se aloce punctajul obținut de alte proiecte.

Pe lista proiectelor eligibile din punct de vedere administrativ apar înregistrări multiple ale unor proiecte având același director și titlu:

Nr. proiect (prima înregistrare)	Nr. proiect (a doua înregistrare)	Director de proiect
5378	5400	Bădescu Cătălin
7158	7202	Coman Ioan
757	1021	Mike Luiza
258	2362	Socaciu Carmen

În lista cu rezultatele preliminare, proiectele 7158/7202 apar cu titluri diferite. Celelalte perechi de proiecte apar în continuare cu același titlu, dar cu punctaje diferite. Această situație sugerează că, în cazul în care nu este vorba despre o eroare de dactilografiere a titlurilor ci de o eroare de înregistrare sau identificare a proiectelor, aceste proiecte au intrat în evaluare de două ori, în timp ce alte proiecte având aceiași autori nu au fost evaluate.

În lista cu rezultatele finale, proiectele 757/10271 apar în continuare cu același titlu, restul proiectelor apărând cu titluri diferite.

Pe lista proiectelor eligibile din punct de vedere administrativ, precum și pe lista cu rezultate preliminare, proiectul nr. 262 are ca director de proiect pe Socaciu Carmen și titlul “Metodologii avansate de evaluare a autenticității și a calității produselor agroalimentare de origine vegetală, prin amprenta metabolomică caracteristică”. Pe lista cu rezultatele finale ale evaluării, proiectul nr. 262 are ca director de proiect pe Dumitru Ciupercescu și titlul “Biotehnologii inovative de microencapsulare pe matrici naturale a concentratelor nutriceutice, cu aplicații în nutriție și biofarmacie (Encapbiotech)”. Acest din urmă proiect nu apare pe alte liste. Pe lista cu rezultate preliminare, proiectul nr. 258, având ca director de proiect pe Socaciu Carmen, are titlul “Sisteme microincapsulate de nutriceutice vegetale biodisponibile cu funcționalitate dirijată: caracterizare structurală, evaluare preclinică -clinică, standardizare și asigurarea calității” (același titlu cu proiectul 2362). Pe lista cu rezultatele finale ale evaluării, proiectul nr. 258 apare cu titlul “Metodologii avansate de evaluare a autenticității și a calității produselor agroalimentare de origine vegetală, prin amprenta metabolomică caracteristică (AMPRENT-AL)”, deci similar cu titlul inițial al proiectului 262.

Bogdan Constantinescu de la Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară H. Hulubei, evaluator, a declarat că a primit spre semnare o fișă de evaluare având un conținut care nu îi aparține, fișa fiind redactată de un alt evaluator.

Un evaluator, matematician (Gigel Militaru, Universitatea București), a semnalat situația în care a primit spre evaluare un proiect pe o temă din domeniul social, total nepotrivită domeniului său de expertiză.

4. Nerespectarea regulamentului de concurs

Conform regulamentului competiției, “pentru evaluarea proiectelor depuse la competițiile Programului Cercetare de Excelență – CEEEX, M.Ed.C. – ANCS, având concursul Colegiului Consultativ elaborează o listă cu experți evaluatori independenți, cu experiența relevantă cerințelor Programului. M.Ed.C. – ANCS va face publică lista cu întreg corpul de experți ce vor fi folosiți în procesul de evaluare.”

Dragoș Ciuparu de la Universitatea Petrol - Gaze din Ploiești a declarat că cel puțin câte un evaluator pentru fiecare din proiectele 438, 6274 și 560 nu a fost ales de calculator prin programul de alocare al evaluatorilor. Aceste proiecte au fost repartizate pentru evaluare unor persoane care nu sunt înscrise în lista publică a evaluatorilor și care nu au competență în domeniul de cercetare propus de proiectele respective. Aceste proiecte sau fost evaluate cu 85,33, 91,33, respectiv, 88,00 puncte.

5. Nerespectarea bunelor practici din domeniu

5.1. Nerespectarea calendarului competiției

Chiar dacă termenele de depunere a proiectelor au fost riguros respectate de aplicanți, au fost înregistrate întârzieri semnificative în toate celelalte etape ale competiției, ceea ce face ca planurile de desfășurare ale proiectelor propuse inițial să necesite restructurări majore. În cazul proiectelor de cercetare din domeniul științelor agricole, de exemplu, aceste întârzieri nu mai pot fi recuperate fără o prelungire a duratei proiectelor, ducând la o creștere importantă a riscului de insucces și la scăderea eficienței cheltuirii fondurilor publice investite în cercetare.

5.2. Calitatea slabă a unor evaluatori

Conform unui alt studiu², dintre cei 3.755 de experți, evaluatori în cadrul programului CEEEX, mai puțin de 1.782 persoane (47%) au publicat cel puțin un articol indexat de ISI Web of Science între 2001-2005, ceea ce arată că majoritatea evaluatorilor nu au competențe în cercetarea de nivel internațional. Mai puțin de 890 dintre evaluatori (24%) au publicat cel puțin 5 articole ISI în perioada considerată. Procentajul de persoane cu publicații ISI din grupul de experți evaluatori este mai mic decât cel al unui eșantion aleator extras din cercetătorii din învățământul superior și sectorul guvernamental de cercetare. Există în România aproximativ 9.000 de persoane care au publicat cel puțin un articol ISI în ultimii 5 ani, dintre care s-ar fi putut recruta evaluatorii.

² http://www.ad-astra.ro/journal/8/florian_oamenii_de_stiinta.pdf

Această situație nu este surprinzătoare, având în vedere criteriile de selecție a evaluatorilor. Chiar dacă modulul 1 al programului CEEEX finanțează “activități de cercetare și dezvoltare tehnologică de mare complexitate”, evaluatorii programului au fost selectați, conform regulamentului, pe baza unui „înalt grad de experiență profesională în domeniul public sau privat, într-una sau mai multe dintre următoarele domenii sau activități:

- cercetare în domenii științifice și tehnologice relevante;
- administrare, management sau evaluare de proiecte de cercetare;
- utilizator al rezultatelor proiectelor de cercetare și dezvoltare tehnologică;
- inovare și transfer tehnologic;
- cooperare internațională în știință și tehnologie;
- dezvoltarea resurselor umane.”

Astfel, este suficient ca un evaluator să fie un funcționar în ANCS sau UEFISCSU, sau un profesor sau trainer (indiferent de instituția în care activează) cu un înalt grad de experiență, sau chiar un simplu utilizator experimentat de tehnologie (de exemplu, al jocurilor pe calculator sau al motocicletelor – rezultate ale proiectelor de cercetare și dezvoltare tehnologică), pentru a deveni evaluator al CEEEX.

De asemenea, regulamentul programului cere o “repartizare uniformă între evaluatorii proveniți din mediul academic și cei proveniți din industrie”, probabil pentru a asigura aplicabilitatea în industrie a rezultatelor cercetărilor. Totuși, majoritatea firmelor din România nu au activitate de cercetare-dezvoltare, și rezultatele acestei activități sunt slabe (doar 19,3% din firme au avut o activitate de inovare în 2002-2004, conform datelor Community Innovation Survey 4; doar 20,2% din cererile de brevet cu solicitanți români depuse la OSIM în 2004 provin din partea firmelor, comparativ cu 64,2% din partea persoanelor fizice; doar 3,1% din exporturile României din 2004 sunt constituite din produse de înaltă tehnologie, comparativ cu 24% pentru Ungaria, conform Eurostat; Oficiul European de Brevete nu a acordat niciun brevet vreunei instituții sau persoane din România în 2004; și doar 3,7% din articolele ISI cu autori din România din 2005 au autori din industrie). Industria are deci un număr foarte mic de cercetători de nivel internațional, și deci recrutarea din rândul industriei a jumătate din evaluatorii CEEEX duce automat la scăderea drastică a mediei competenței științifice a evaluatorilor.

Chiar dacă întârzierile repetate ale publicării rezultatelor competiției au fost motivate de ANCS prin neparticiparea evaluatorilor, unii evaluatori, prezenți pe lista publică a evaluatorilor, au arătat că și-au declarat disponibilitatea dar nu au fost solicitați pentru evaluare. Este posibil ca această situație să se explice prin situații în care a existat o criză de evaluatori doar în anumite domenii. În acest caz, ANCS ar putea înlătura suspiciunile de alegere preferențială a evaluatorilor prin publicarea listei domeniilor în care a existat o criză de evaluatori.

Trebuie menționat că agenții de finanțare a cercetării din multe țări europene, inclusiv cele având sisteme de cercetare puternice (Marea Britanie, Finlanda, Franța, Israel, Republica Cehă) folosesc curent evaluatori din afara țărilor respective, pentru

eliminarea conflictelor de interese ale evaluatorilor. În majoritatea cazurilor, evaluările făcute la distanță (online) nu se plătesc.

5.3. Calitatea slabă a procesului de evaluare

Calitatea slabă a unei părți importante a evaluatorilor duce la o slabă calitate a procesului de evaluare. Au fost semnalate la <http://www.ad-astra.ro/phare/ceex/> cazuri în care evaluatorii nu au înțeles proiectele pe care le-au evaluat sau au fost deosebit de superficiali în a consemna justificarea punctajului acordat, deși în Ghidul ofertantului se spune “Comentariul este obligatoriu și va conține punctele tari, punctele slabe ale propunerii de proiect, precum și recomandările în cazul în care propunerea este recomandată pentru finanțare.” Au fost semnalate situații în care proiectele au fost depunctate fără a se aduce vreo critică proiectului, sau invocându-se motive imprecise, necuantificabile. Unele rapoarte de consens conțin greșeli gramaticale.

5.4. Aproape jumătate din directorii proiectelor finanțate nu au rezultate în cercetare

Directorii a mai puțin de 299 din cele 563 de proiecte finanțate (mai puțin de 53%) au publicat cel puțin un articol indexat de ISI Web of Science în 2001-2005. Având în vedere numărul neglijabil de brevete de invenție acordate în ultimii ani entităților din România de principalele oficii internaționale, aproape jumătate din directorii proiectelor finanțate nu au o activitate recentă de cercetare-dezvoltare care să fi dus la rezultate recunoscute pe plan internațional. Mai puțin de 164 (29%) au publicat cel puțin 5 articole ISI în perioada considerată. În același timp, un număr de până la 770 dintre cele 1777 de proiecte nefinanțate (43%) au directori care au publicat cel puțin un articol.

Procentajul de directori cu publicații ISI nu este cu mult mai mare în cazul proiectelor finanțate față de cazul proiectelor nefinanțate. La competiția din 2006, față de cea anterioară, a scăzut procentajul de persoane care au publicat articole ISI corespunzător directorilor proiectelor finanțate, și a crescut cel corespunzător proiectelor nefinanțate³.

În general, nu există corelații între performanțele științifice ale directorilor de proiect, domeniilor, instituțiilor și rezultatele proiectelor CEEEX corespunzătoare acestora. Această situație duce la un risc crescut de insucces al proiectelor, având ca și consecință risipirea fondurilor publice destinate cercetării.

Din nou, această situație este de așteptat, având în vedere calitatea evaluatorilor și mai ales criteriile de evaluare ale proiectelor, prin care doar un număr mic de puncte (15 din 100) depind direct de excelența științifică și tehnologică a proiectului și a echipei sale.

³ http://www.ad-astra.ro/journal/8/florian_oamenii_de_stiinta.pdf

Restul punctajului se referă la aspecte formale ale proiectului. Inadecvarea criteriilor de evaluare rezultă și din numărul mare de proiecte cu punctaje mari, media punctajelor obținute fiind de 84 puncte din 100 posibile (vedeți și histograma prezentată anterior).

5.5. Acordarea mai multor proiecte acelorași directori de proiect

Au fost indentificați 45 de directori având câte 2 proiecte acceptate pentru finanțare, 2 directori cu câte 3 proiecte acceptate și 1 director cu 4 proiecte acceptate. Este posibil ca alți directori să aibă în derulare proiecte obținute în competiții anterioare. În unele competiții similare din țări occidentale nu se acceptă mai mult de un proiect pe persoană. În condițiile în care un proiect poate beneficia de fonduri de până la 1,5 milioane lei noi, și proiectele pretind a fi proiecte complexe de cercetare de excelență, dimensiunile și complexitatea proiectelor necesită o implicare importantă a directorului de proiect pentru succesul lor. Acordarea mai multor proiecte unei persoane crește riscul de insucces al proiectelor și deci posibilitatea ca fondurile respective să fie cheltuite fără rezultate reale.

5.6. Acordarea de proiecte unor persoane care au depășit vârsta de pensionare

Chiar dacă pentru alte module ale programului CEEX nu sunt eligibili directori de proiect care depășesc vârsta de pensionare în timpul derulării programului, regulamentul nu specifică o astfel de condiție pentru modulul 1. Există cazuri de proiecte cu astfel de directori, finanțate în urma competiției din 2006.

5.7. Existența conflictelor de interes

La <http://www.ad-astra.ro/phare/ceex/> au fost prezentate câteva cazuri de directori ale unor proiecte finanțate care sunt și funcționari în MEdC, ANCS sau instituții subordonate ANCS care administrează proiectele CEEX (de ex., AMCSIT), și care nu au o activitate de cercetare dovedită prin publicații de nivel internațional. Aceste cazuri contravin bunelor practici internaționale și normelor morale, dar totuși nu contravin regulamentului existent al programului CEEX.

6. Măsuri ce pot evita în viitor repetarea acestor probleme

Este necesară, pentru viitoarele competiții, luarea unor măsuri care să preîntâmpine problemele constatate anterior. Aceste măsuri ar putea fi:

- Anunțarea tuturor competițiilor cu cel puțin 6 luni înainte de termenul limită pentru depunerea proiectelor.
- Alegerea unui interval de timp pentru evaluare care să țină cont de numărul de proiecte (cel puțin 6 luni, pentru competiții similare cu CEEEX, modulul 1), dar care să fie respectat cu strictețe.
- Instituirea unui interval suficient pentru soluționarea cu atenție a contestațiilor.
- Folosirea doar a evaluatorilor care au demonstrat credibilitate profesională la nivel internațional (prin publicații indexate ISI în disciplinele unde este cazul, lucrări ca prim autor sau autor corespondent în disciplinele unde există această cutumă, autori ai unor brevete înregistrate la principalele oficii internaționale). Folosirea preponderentă a evaluatorilor din afara României.
- Publicarea după fiecare competiție a listelor de evaluatori folosiți efectiv.
- Responsabilizarea evaluatorilor prin renunțarea la evaluatori care nu au argumentat punctajele oferite sau care dovedesc, în urma analizei evaluărilor, că nu stăpânesc domeniul în care au acceptat să facă evaluări.
- Luarea în considerare a specificității fiecărui mare domeniu științific prin organizarea obligatorie de panouri pe mari domenii științifice.
- Folosirea de criterii de evaluare care să punteze în primul rând excelența științifică, de nivel internațional, a echipei și a proiectului, și mai puțin aspectele formale. Responsabilizarea directorilor de proiect, prin criterii de evaluare care să nu permită acordarea de noi proiecte unor echipe care au beneficiat în trecut de finanțări care nu au dus la rezultate de nivel internațional.
- Mobilizarea unui personal suficient, în perioadele critice ale competiției, pentru ca persoanele îndreptățite să poată comunica normal cu autoritatea contractantă, și pentru a nu mai exista probleme de genul netrimiterii fișelor de evaluare. Comunicarea fișelor de evaluare ar putea fi făcută atât prin email cât și prin scrisoare recomandată.
- Problemele generate de erori de dactilografiere (dar care pot genera alocarea greșită a sute de mii de euro) ar putea fi eliminate prin introducerea datelor în calculator, în mod independent, de cel puțin două persoane, și compararea ulterioară a datelor introduse.

Unele din problemele menționate ar trebui soluționate astfel:

- Directorilor de proiect cărora nu le-au fost trimise fișele de evaluare înainte termenului de depunere a contestațiilor ar trebui să li se trimită aceste fișe, și să se organizeze o nouă sesiune de contestații pentru aceștia.
- Evaluările care nu sunt realizate conform regulamentului (prin argumentarea punctajelor acordate, sau prin modul neregular de acordare a notelor finale) sau care demonstrează neînțelegerea subiectului proiectului de către evaluator trebuie anulate, iar proiectele respective reevaluate.
- Anularea finanțărilor acordate funcționarilor din instituțiile implicate în administrarea programelor CEEEX (MEdC, ANCS, UEFISCSU, etc.) în cazul existenței conflictelor de interese.

- Afișarea listei cu evaluatorii care au fost folosiți efectiv în procesul inițial de evaluare, respectiv (pe o listă separată) cei care au fost folosiți efectiv în rezolvarea contestațiilor, împreună cu numărul total de proiecte pe care le-a evaluat fiecare.
- Publicarea numărului de proiecte pentru care evaluările au ajuns la stadiul de evaluare în panel la sediul ANCS și/sau a numărului de paneluri care au evaluat fiecare proiect.

7. Concluzii

Există o serie de deficiențe apărute în cadrul programului CEEEX care aruncă îndoieli asupra obiectivității competiției, de natură să afecteze credibilitatea sistemului de finanțare pe bază de proiect din România. Evaluarea sumară a unor proiecte după contestații, precum și distribuția statistică a punctajelor sugerează indirect posibilitatea ca regulamentul de evaluare să fi fost încălcat într-un număr mare de cazuri. Există o serie de alte deficiențe ale procesului de evaluare, față de bunele practici internaționale, normele morale și scopul declarat al programului, care se datorează regulamentului oficial al competiției.

Este necesar ca modul de organizare al viitoarelor competiții de tip CEEEX să corespundă bunelor practici internaționale, iar ANCS să își întărească capacitatea administrativă pentru a putea derula în bune condiții aceste competiții. De asemenea, este necesar ca ANCS să comenteze public neregulile semnalate și să prezinte măsurile ce vor fi luate în acest context.

8. Mulțumiri

Mulțumim persoanelor care au furnizat informațiile prezentate aici, prin publicarea lor la <http://www.ad-astra.ro/phare/ceex/>, precum și membrilor asociației Ad Astra care au contribuit cu sugestii la realizarea acestui material.

Acest material a fost realizat în iulie 2006, în cadrul proiectului “Transparentă și obiectivitate în administrarea cercetării din România”, finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Programului Phare 2003 – “Consolidarea Societății Civile în România” și derulat de asociația Ad Astra a cercetătorilor români. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Anexa: Lista proiectelor la care punctajul a fost schimbat în urma contestațiilor.

Număr proiect	Prenume director	Nume director	Instituția	Punctaj final	Punctaj inițial	Diferență	Rezultat final	Funcție
313	IONUT-MARIUS	ENCULESCU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU FIZICA MATERIALELOR INCDFM DIN BUCURESTI	94	82	12	Finanțat	
836	RADU NICOLAE AUREL	ALBULESCU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE CHIMICO FARMACEUTICE ICCF DIN BUCURESTI	92	80	12	Finanțat	
6530	DAN	DASCALU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU MICROTEHNOLOGIE DIN BUCURESTI	91.67	neeligibil	91.67	Finanțat	Director, INCD Microtehnologie; Academician
7198	ELENA	HELEREA	UNIVERSITATEA TRANSILVANIA DIN BRASOV	91.67	78	13.67	Finanțat	Prorector, Universitatea Transilvania din Brașov
10093	RADU	MUNTEANU	UNIVERSITATEA TEHNICA DIN CLUJ-NAPOCA	91	77	14	Finanțat	Rector, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca; Vicepreședinte, CNCISIS
3048	MARIA	ROTH	INSTITUTUL DE CERCETARI NUCLEARE ICN DIN PITESTI	90.67	neeligibil	90.67	Finanțat	
10249	VICTOR	GEANTA	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCURESTI	90.33	87	3.33	Finanțat	Director promovare, Agenția Managerială pentru Cercetare Științifică, Inovare și Transfer Tehnologic
363	NICOLAE	VASILE	INSTITUTUL DE CERCETARE PROIECTARE PENTRU ELECTROTEHNICA ICPE SA DIN BUCURESTI	90	neeligibil	90	Finanțat	Fost vicepreședinte, Camera de Comerț și Industrie București
3215	DAN MIHAI	CONSTANTINESCU	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCURESTI	89	neeligibil	89	Finanțat	Director, Direcția Generală Învățământ Superior, Ministerul Educației și Cercetării
608	CORINA	ILIE	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE CHIMICO FARMACEUTICE ICCF DIN BUCURESTI	88.33	neeligibil	88.33	Rezervă	
3897	GABRIELA	STANCIULESCU	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI	87	neeligibil	87	Rezervă	

Număr proiect	Prenume director	Nume director	Instituția	Punctaj final	Punctaj inițial	Diferență	Rezultat final	Funcție
3165	VICTORITA	RADULESCU	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCURESTI	86.33	neeligibil	86.33	Rezervă	
6399	CONSTANTA	MIHAESCU	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI	86	neeligibil	86	Rezervă	
6789	GABRIELA	PRELIPCEAN	UNIVERSITATEA STEFAN CEL MARE DIN SUCEAVA	86	neeligibil	86	Rezervă	
551	PETRE	PRISECARU	INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALA COSTIN MURGESCU DIN BUCURESTI	85.66	neeligibil	85.66	Rezervă	
3287	DANIELA NEAGOE	AURORA	UNIVERSITATEA DIN BUCURESTI	85.66	neeligibil	85.66	Rezervă	
7403	CORALIA	ANGELESCU	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI	85.66	neeligibil	85.66	Rezervă	
5754	RADITA	GARDU	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCURESTI	85.33	neeligibil	85.33	Rezervă	
1475	LUCICA	MATEI	SCOALA NATIONALA DE STUDII POLITICE SI ADMINISTRATIVE DIN BUCURESTI	85	neeligibil	85	Rezervă	
3565	DOINA	BUBULETE	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU URBANISM DIN BUCURESTI	85	neeligibil	85	Rezervă	
6355	ZENOVIC	GHERASIM	UNIVERSITATEA SPIRU HARET	84.66	neeligibil	84.66	Nefinanțat	
1479	ANI	MATEI	SCOALA NATIONALA DE STUDII POLITICE SI ADMINISTRATIVE DIN BUCURESTI	84.33	neeligibil	84.33	Nefinanțat	
3154	VICTORIA	OCHINCIUC	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURA SI URBANISM ION MINCU DIN BUCURESTI	84.33	neeligibil	84.33	Nefinanțat	
6089	ANA RODICA	STAIUCULESCU	UNIVERSITATEA OVIDIUS DIN CONSTANTA	84.33	neeligibil	84.33	Nefinanțat	
3286	VIRGIL ALEXANDRU	IORDACHE	UNIVERSITATEA DIN BUCURESTI	84	neeligibil	84	Nefinanțat	
4381	CARMEN-BEATRICE	PAUNA	INSTITUTUL DE PROGNOZA ECONOMICA DIN BUCURESTI	83.66	neeligibil	83.66	Nefinanțat	
5045	CORNELIU	BOTAN	UNIVERSITATEA TEHNICA GHEORGHE ASACHI DIN IASI	83.33	neeligibil	83.33	Nefinanțat	
8165	GEORGETA	MAIORESCU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU TURISM INCDT DIN BUCURESTI	83	neeligibil	83	Nefinanțat	
2925	VLAD	ULMANU	UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIESTI	82.67	neeligibil	82.67	Nefinanțat	
2534	ELENA	STANCU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU URBANISM DIN BUCURESTI	82.33	neeligibil	82.33	Nefinanțat	
4637	CEZAR-PETRE	SIMION	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE IN CONSTRUCTII SI ECONOMIA CONSTRUCTIILOR	82.33	neeligibil	82.33	Nefinanțat	
265	ADRIAN VICTOR	BADESCU	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI	82	neeligibil	82	Nefinanțat	
2106	MIHAI LEONIDA	NEAMTU	UNIVERSITATEA LUCIAN BLAGA DIN SIBIU	82	neeligibil	82	Nefinanțat	

Număr proiect	Prenume director	Nume director	Instituția	Punctaj final	Punctaj inițial	Diferență	Rezultat final	Funcție
5507	IOAN VALENTIN	CERNEA	INSTITUTUL ONCOLOGIC ION CHIRICUTA DIN CLUJ NAPOCA	81.67	neeligibil	81.67	Nefinanțat	
465	SIGRID-ELISABETA	JIANU	S.C. HYDRO-ENGINEERING S.A.	81.33	neeligibil	81.33	Nefinanțat	
2085	VLAD	ULMANU	UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIESTI	81.33	neeligibil	81.33	Nefinanțat	
2855	NATALIA	HAGAU	UNIVERSITATEA DE MEDICINA SI FARMACIE IULIU HATIEGANU DIN CLUJ-NAPOCA	81.33	neeligibil	81.33	Nefinanțat	
5993	LIVIU	GORAS	UNIVERSITATEA TEHNICA GHEORGHE ASACHI DIN IASI	81.33	neeligibil	81.33	Nefinanțat	
3495	EUGEN STELIAN	GURZAU	SC Centrul de Mediu si Sanatate SRL	80.33	neeligibil	80.33	Nefinanțat	
5400	CATALIN	BADESCU	STATIUNEA DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU POMICULTURA VOINESTI	80	77.67	2.33	Nefinanțat	
2428	ADRIAN	GROZEA	UNIVERSITATEA DE STIINTE AGRICOLE SI MEDICINA VETERINARA A BANATULUI DIN TIMISOARA	80	79	1	Nefinanțat	
429	RODICA	GUTA	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE CHIMICO FARMACEUTICE ICCF DIN BUCURESTI	79.33	neeligibil	79.33	Nefinanțat	
1297	GHEORGHE	HUBCA	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN BUCURESTI	79.33	neeligibil	79.33	Nefinanțat	
3108	CATALIN	NAE	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARI AEROSPATIALE ELIE CARAFOLI	79.33	neeligibil	79.33	Nefinanțat	
5134	GHEORGHE MIHAI	MOTATAIANU	SC ICPE-CERCETARI AVANSATE SA	79.33	neeligibil	79.33	Nefinanțat	
10242	SORIN MIHAI	MITULESCU	AGENTIA NATIONALA PENTRU SPRIJINIREA INITIATIVELOR TINERILOR	79.33	neeligibil	79.33	Nefinanțat	
3399	ADRIAN CORNELIU	IANCU	INSITUTUL INIMII NICOLAE STANCIOIU DIN CLUJ NAPOCA	79	neeligibil	79	Nefinanțat	
5587	VIOREL	MALINOVSKI	UNIVERSITATEA DIN PITESTI	78.67	neeligibil	78.67	Nefinanțat	
6962	VICTOR	TIMOTIN	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU TURISM INCDT DIN BUCURESTI	78.66	neeligibil	78.66	Nefinanțat	
6778	GABRIELA	PRELIPCEAN	UNIVERSITATEA STEFAN CEL MARE DIN SUCEAVA	78.33	neeligibil	78.33	Nefinanțat	
4960	MARIN	ANDREICA	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI	78	neeligibil	78	Nefinanțat	
3066	FLORIAN	SOLOGIUC	Institutul National de Cercetare-Dezvoltare in Sanatate	77	neeligibil	77	Nefinanțat	
2091	VASILE	MARINCA	UNIVERSITATEA POLITEHNICA DIN TIMISOARA	76	neeligibil	76	Nefinanțat	
1466	STAN	ANTONESCU	IAROM S.A. BUCURESTI	75	neeligibil	75	Nefinanțat	
2410	ANTONIO	TACHE	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE	73	neeligibil	73	Nefinanțat	

Număr proiect	Prenume director	Nume director	Instituția	Punctaj final	Punctaj inițial	Diferență	Rezultat final	Funcție
	VALENTIN		DEZVOLTARE PENTRU URBANISM DIN BUCURESTI					
2390	OANA CATALINA	POPESCU	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU URBANISM DIN BUCURESTI	72.33	neeligibil	72.33	Nefinanțat	
2293	CONSTANTIN DAN DORIN	STAICU	REGIA AUTONOMA DE GOSPODARIE COMUNALA	72	neeligibil	72	Nefinanțat	
2388	ION	TITA	INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU BIOTEHNOLOGII IN HORTICULTURA STEFANESTI	67.33	neeligibil	67.33	Nefinanțat	
2277	SIMION	DASCALU	CENTRUL EUROPEAN DE AFACERI INVENTICA SI CERCETARE S.A.	60	84	-24	Nefinanțat	